

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Normelor metodologice
privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale**

În temeiul art. 9 alin. (5¹) din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 14-17, art. 40), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Normele metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale (se anexează).
2. Rutele turistice naționale lansate până la aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale se supun aprobării de către Oficiul Național al Turismului în conformitate cu prevederile acestora.
3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Culturii.
4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul culturii

Sergiu Prodan

NORME METODOLOGICE privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale

I. NOȚIUNI GENERALE

1. Normele metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale (*în continuare* – Norme metodologice) reglementează principiile, criteriile și cerințele privind elaborarea, aprobarea, monitorizarea și desființarea rutelor turistice naționale, precum și dreptul de utilizare al acestora, dar și drepturile și obligațiile inițiatorului și deținătorului rutei turistice naționale.

2. În sensul prezentelor Norme metodologice, se definesc următoarele noțiuni:

2.1. *rută turistică circulară* – traseu turistic în formă de cerc neregulat, care prevede revenirea la punctul de plecare prin diferite localități de tranzit;

2.2. *rută turistică liniară* – traseu turistic care descrie forma unei linii, cu revenirea la punctul de plecare prin aceleași localități de tranzit;

2.3. *rută turistică radială* – traseu turistic care descrie forma unei linii ramificate, al cărui început și sfârșit are loc într-un anumit punct geografic de unde vizitatorii se deplasează către alte puncte de interes turistic, revenind ulterior la punctul de origine al călătoriei;

2.4. *rută turistică mixtă* – traseu turistic care poate combina ruta turistică circulară cu ruta turistică liniară și, în unele cazuri, cu ruta turistică radială;

2.5. *ruta turistică itinerantă* – traseu turistic în care locul de plecare este diferit de cel de sosire;

2.6. *loc de popas* – spațiu amenajat pentru odihnă în timpul unei călătorii;

2.7. *text de control al rutei* – material informativ selectat în baza surselor bibliografice de referință, care conține informații veridice despre localitățile și obiectivele incluse, precum și informații relevante referitoare la denumirea și conținutul rutei turistice naționale;

2.8. *text individual al rutei* – culegere selectivă a materialului informativ cu referire la tematica excursiei, incluzând elemente de folclor, legende, compoziții, basme etc., utilizând în relatare un punct de vedere propriu asupra faptelor și evenimentelor cărora le este dedicată excursia;

2.9. *inițiator al rutei turistice naționale* – persoană fizică sau juridică de drept public sau privat care elaborează o rută turistică națională;

2.10. *deținător al rutei turistice naționale* – persoană fizică sau juridică de drept public sau privat care deține dreptul de administrare, de gestionare și de utilizare a rutei turistice naționale, asumându-și responsabilitatea pentru

funcționarea, promovarea și monitorizarea acesteia, conform prezentelor Norme metodologice.

II. OBIECTIVELE NORMELOR METODOLOGICE

3. Adoptarea și implementarea prezentelor Normelor metodologice au drept rezultat realizarea următoarelor obiective:

3.1. stabilirea unor cerințe clare privind elaborarea, aprobarea, promovarea și amenajarea rutelor turistice naționale;

3.2. diversificarea ofertei turistice orientate spre dezvoltarea turismului intern și receptor;

3.3. asigurarea accesului tuturor persoanelor interesate la informația despre rutele turistice naționale care au fost elaborate și lansate;

3.4. sporirea nivelului de veridicitate a informației din textul de control al rutelor turistice naționale elaborate, prin actualizarea datelor referitoare la obiectivele turistice și a infrastructurii turistice (cazare, alimentație, agrement etc.) incluse în rutele turistice naționale.

3.5. promovarea valorilor naționale, culturale și sociale ale comunităților-gazdă;

3.6. prevenirea utilizării inefficiente a mijloacelor financiare din bugetul de stat pentru rutele turistice naționale care se elaborează, dar nu sunt accesibile publicului larg și agenților economici;

3.7. motivarea actorilor din industria turismului de a crea oferte turistice competitive, conform prezentelor Norme metodologice.

4. Prezentele Norme metodologice sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții în domeniu, pentru organizațiile necomerciale din domeniul turismului și pentru persoanele fizice sau juridice care solicită înregistrarea rutelor turistice naționale.

5. Prezentele Norme metodologice se aplică la elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale, însă pot fi utilizate drept suport metodologic și în procesul de elaborare a altor tipuri de rute turistice naționale.

III. PRINCIPII, CRITERII ȘI CERINȚE PRIVIND ELABORAREA RUTELOR TURISTICE NAȚIONALE

6. În vederea recunoașterii ca rută turistică națională, este obligatorie îndeplinirea următoarelor criterii:

6.1. denumirea rutei turistice naționale reflectă valori și/sau realizări culturale și/sau istorice, și/sau economice, reprezentative pentru întreg teritoriul Republicii Moldova;

6.2. conținutul rutei turistice naționale este reprezentativ pentru valorile

naționale și europene;

6.3. cel puțin o doime dintre obiectivele turistice incluse în ruta turistică națională au statut de obiective turistice sau obiective de patrimoniu cultural ori natural ocrotite de către stat, incluse în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, în Registrul muzeelor și în Lista ariilor naturale protejate de stat etc.;

6.4. traversează minimum trei unități administrativ-teritoriale de nivelul al II-lea din Republica Moldova.

7. Elaborarea rutelor turistice naționale poartă caracter benevol.

8. Elaborarea rutelor turistice naționale se realizează cu respectarea următoarelor cerințe obligatorii:

8.1. reflectă veridic informația privind obiectivele turistice, cu indicarea surselor bibliografice de informare;

8.2. asigură respectarea condițiilor minime de infrastructură și a facilităților pentru vizitatori;

8.3. asigură respectarea normelor de securitate a turiștilor;

8.4. respectă normele de protecție a patrimoniului cultural și natural, cât și a mediului înconjurător;

8.5. promovează principiile de nediscriminare și incluziune socială.

9. Elaborarea rutelor turistice naționale se realizează cu respectarea următoarelor cerințe obligatorii:

9.1. ruta include obiective turistice care dispun de condiții de acces și vizitare (parcare amenajată în raza de maximum 300 m – pentru obiectivele care presupun acces cu automobilul sau autocarul, și veceu public; pentru locurile de popas – condiții elementare de securitate și acces permis pentru public);

9.2. fiecare rută turistică națională conține: fișa tehnică (anexa nr. 1), fișa tehnologică (anexa nr. 2), pașapoartele obiectivelor incluse în rută (anexa nr. 3), textul de control și textul individual al acesteia;

9.3. descrierea obiectivelor incluse în ruta turistică națională are caracter narativ, evitând utilizarea în exces a terminologiei de specialitate;

9.4. obiectivele incluse în ruta turistică națională sunt însoțite de imagini;

9.5. la includerea facilităților de alimentație, au prioritate unitățile de alimentație publică care pun accent pe bucătăria tradițională autohtonă și utilizează produse alimentare locale;

9.6. la elaborarea rutei turistice naționale se ia în considerare posibilitatea valorificării potențialului cultural:

9.6.1. evenimente culturale (festivaluri, spectacole de dans și muzică populară, de teatru etc.);

9.6.2. evenimente religioase (hramuri, pelerinaje, obiceiuri religioase etc.);

9.6.3. ateliere de artizanat și mică industrie locală;

9.6.4. târguri sau tarabe de artizanat care oferă posibilitatea de a procura suvenire, obiecte de artizanat și meșteșugărit local);

9.7. la elaborarea rutei turistice naționale se ia în considerare posibilitatea valorificării potențialului economic (entități economice cu renume) și a celui natural (obiective și complexe ale ariilor naturale protejate de stat: păduri, suprafețe acvatice, izvoare, stepe, lunci etc.);

9.8. respectarea cerințelor ecologice stabilite de legislația de mediu.

10. Fișa tehnică conține următoarele elemente:

10.1. denumirea rutei turistice naționale;

10.2. tematica de bază a rutei turistice naționale (cultură, istorie, religie, arheologie, arhitectură, ecologie, economie etc.);

10.3. scopul creării rutei turistice naționale (cunoașterea multiplelor culturi care au existat în această zonă, a aspectelor istorice și de cult ale teritoriului, a patrimoniului natural și economic, familiarizarea cu habitatul localnicilor: tradiții, obiceiuri etc.);

10.4. beneficiarii (grupurile-țintă: copii, tineri, maturi, persoane în etate, clienți ai evenimentelor corporative etc.);

10.5. lista obiectivelor turistice incluse în ruta turistică națională;

10.6. localitățile de tranzit;

10.7. itinerarul turistic;

10.8. tipul rutei turistice naționale (circulară, liniară, radială, mixtă, itinerantă);

10.9. lungimea rutei turistice naționale (în km);

10.10. distanța dintre obiective (km) și durata estimativă de parcurgere pentru transportul auto (ore și minute);

10.11. complexitatea rutei turistice naționale (se descrie nivelul de dificultate: mersul pe jos (km), relieful: deal, câmp, podgorie, pădure, iaz, râu, coborâșuri, urcușuri etc.);

10.12. descrierea itinerarului include, la alegere (drumeție, picnic, program folcloric, munci agricole, vizitarea muzeelor, a mănăstirilor rupestre, a atelierelor meșterilor populari, a cramelor vitivinicole etc.);

10.13. durata recomandată a vizitării pentru fiecare obiectiv/serviciu inclus în ruta turistică națională (h și min.);

10.14. structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei (denumirea, adresa și datele de contact: numărul de telefon, site-ul web oficial și e-mailul structurilor de cazare din zonă, recomandate de către inițiatorul rutei turistice naționale);

10.15. unitățile de alimentație publică (denumirea, adresa și datele de contact: numărul de telefon, site-ul web oficial și e-mailul unităților de alimentație din zonă, recomandate de către inițiatorul rutei turistice naționale);

10.16. unitățile de agrement (tipurile de agrement recomandate de către inițiatorul rutei turistice naționale, adresa și datele de contact: numărul de telefon, site-ul web oficial și e-mailul organizatorilor);

10.17. locurile de popas amenajate și dotate cu facilități sanitar-igienice: veceu public, separat pentru bărbați și femei, pentru persoane cu dizabilități;

10.18. centrele de informare turistică, după caz;

10.19. vestimentația recomandată (tipul de îmbrăcăminte sau încălțăminte, eventual, echipament special);

10.20. transportul recomandat (tipul transportului: autocar, microbuz, tren, automobil, bicicletă etc.);

10.21. inițiatorul rutei turistice naționale (denumirea persoanei fizice sau juridice, datele de contact: numărul de telefon, e-mailul);

10.22. deținătorul rutei turistice naționale (denumirea persoanei fizice sau juridice, datele de contact: numărul de telefon, e-mailul).

11. Fișa tehnologică conține următoarele elemente:

11.1. secțiunea rutei turistice naționale (denumirea străzilor, bulevardelor, parcurilor, sectoarelor itinerarului turistic pe unde se deplasează grupul de turiști sau excursioniști);

11.2. denumirea obiectivului turistic (obiectivul turistic despre care relatează ghidul de turism);

11.3. locul staționării unității de transport (locul concret al staționării unității de transport pentru vizualizarea obiectivului turistic. În cazul în care obiectivul turistic este vizualizat în timpul deplasării unității de transport, în această rubrică se menționează: „*obiectiv vizualizat din mers*”);

11.4. durata expunerii (durata relatării și a vizualizării obiectivului turistic, inclusiv timpul oferit pentru discuții și fotografii);

11.5. conținutul informației (descrierea succintă a tematicii relatării și subtemele incluse);

11.6. indicațiile organizatorice (la fiecare etapă a traseului, ghidul informează despre cerințele și acțiunile care trebuie realizate);

11.7. indicații metodice (se indică modul de expunere a materialului (tonalitatea vocii, modulația vocii, ritmul vorbirii, retorica, generalizarea expunerii, folosirea jargonului și argoului, jocul de cuvinte, gradul de abstractizare etc.), necesitatea utilizării „portofoliului ghidului”, consecutivitatea relatării și a vizualizării obiectivelor turistice).

12. Pentru fiecare obiectiv turistic inclus în ruta turistică națională, inițiatorul acesteia elaborează pașaportul obiectivului turistic, care conține următoarele componente:

12.1. denumirea rutei turistice naționale;

12.2. denumirea completă a obiectivului turistic, conform actelor aprobate oficial;

- 12.3. anul fondării;
- 12.4. tipologia – tipul obiectivului și valoarea istorică: monument (de istorie, arhitectură, arheologie etc.), muzeu, rezervație cultural-naturală, arie naturală protejată (parc național, rezervație a biosferei, științifică, peisagistică, naturală etc.);
- 12.5. adresa obiectivului turistic;
- 12.6. distanța de la Chișinău și de la alte centre urbane importante până la obiectivul turistic;
- 12.7. posibilitățile de acces (rutier, aerian, feroviar și acvatic);
- 12.8. numele, prenumele, datele de contact ale persoanei responsabile de acces la obiectiv (după caz);
- 12.9. perioada de funcționare pe parcursul anului și programul de vizitare (dacă există);
- 12.10. taxa de vizitare (se indică „acces liber” sau „acces contra cost”);
- 12.11. cel puțin o fotografie actuală a obiectivului (nu mai veche de un an), care să reflecte cea mai reprezentativă componentă a obiectivului turistic (principiul VIP – *very important point*);
- 12.12. informația succintă (istorii, legende (maximul – 1 pag.));
- 12.13. sursele bibliografice utilizate;
- 12.14. data elaborării pașaportului obiectivului turistic.

IV. APROBAREA RUTELOR TURISTICE NAȚIONALE

13. Rutele turistice naționale elaborate conform prezentelor Norme metodologice se aprobă de către Instituția Publică Oficiul Național al Turismului (în continuare – *IP ONT*).

14. Inițiatorul rutei turistice naționale (în continuare – *solicitantul aprobării rutei*) depune la IP ONT, pe suport de hârtie sau în format electronic, o cerere de aprobare a acesteia, conform anexei nr. 4 la prezentele Norme metodologice, la care se anexează dosarul rutei turistice naționale, pe suport de hârtie sau în format electronic.

Dosarul rutei turistice naționale include:

- 14.1. fișa tehnică a rutei turistice naționale;
- 14.2. fișa tehnologică a rutei turistice naționale;
- 14.3. pașapoartele obiectivelor turistice incluse în ruta turistică națională;
- 14.4. textul de control al rutei turistice naționale (varianta scurtă – 3-5 pagini, în funcție de lungimea acesteia);
- 14.5. textul individual al rutei turistice naționale (varianta scurtă – 1-2 pagini);
- 14.6. avizul privind recomandarea de aprobare a rutei turistice naționale, semnat de către una dintre entitățile menționate: asociație profesională din domeniul turismului, entitate academică care se ocupă de pregătirea sau formarea

continuă a ghizilor de turism, instituție de învățământ superioară care pregătește cadre în domeniul turismului, instituție cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural (în cazul în care vizează și obiective de patrimoniu), conform anexei nr. 5;

14.7. avizul autorităților de administrare a ariilor naturale protejate de stat și a fondului forestier, în cazul în care ruta propusă traversează arii naturale protejate sau fâșii forestiere;

14.8. harta rutei turistice naționale la una dintre scările: 1:50.000, 1:25.000 sau 1:20.000;

14.9. avizul autorității administrației publice locale în raza căreia se află ruta turistică națională, conform anexei nr. 6.

15. IP ONT nu este în drept să refuze primirea cererii de aprobare a rutei turistice naționale sau să solicite alte documente decât cele prevăzute de prezentele Norme metodologice. Cererea de aprobare a acesteia poate fi respinsă numai în cazul în care dosarul este incomplet.

16. Dacă dosarul este depus cu încălcarea cerințelor din prezentele Norme metodologice, IP ONT, în termen de 10 zile lucrătoare, restituie solicitantului aprobării rutei dosarul, cu indicarea, în scris sau în format electronic, a motivului restituirii. Solicitantul aprobării rutei are la dispoziție 30 de zile pentru înlăturarea deficiențelor.

17. Conducătorul IP ONT, în termen de 30 de zile de la data recepționării dosarului, emite ordinul de aprobare a rutei turistice naționale.

18. În termen de 10 zile lucrătoare de la data emiterii ordinului, IP ONT eliberează solicitantului aprobării rutei un extras din ordinul de aprobare a rutei turistice naționale și publică, pe site-ul web oficial al IP ONT, fișa tehnică, fișa tehnologică și pașapoartele obiectivelor turistice ale rutei turistice naționale aprobate.

19. Rutele turistice naționale se aprobă pentru o perioadă nedeterminată. Rutele turistice naționale aprobate au prioritate la promovare în cadrul expozițiilor de turism, atât naționale, cât și internaționale, în cadrul standului oficial al țării.

20. În cazul modificării informației despre ruta turistică națională, inclusiv a datelor de contact, solicitantul aprobării rutei înaintează în scris către IP ONT o cerere de rectificare a informației la care se anexează informația modificată.

21. IP ONT efectuează modificările solicitate în termen de 15 zile lucrătoare din data înregistrării cererii.

22. Solicitarea de aprobare a unei noi rute turistice naționale nu se acceptă în următoarele cazuri:

22.1. denumirea rutei turistice naționale propuse spre aprobare este identică cu cea a unei rute turistice naționale deja aprobate;

22.2. ruta turistică națională propusă spre aprobare conține mai mult de 50% din numărul obiectivelor turistice ale unei rute turistice naționale deja aprobate.

23. După aprobarea rutei turistice naționale, solicitantul aprobării rutei are responsabilitatea ca mențiunea „Rută turistică națională” să fie inclusă în toată informația elaborată de către acesta, indiferent de mijloacele de informare: pe site-uri de promovare turistică, pe panouri informative sau în comunicate de presă etc.

V. MONITORIZAREA RUTEI TURISTICE NAȚIONALE ȘI UTILIZAREA INFORMAȚIEI DESPRE ACEASTA

24. Deținătorul rutei turistice naționale prezintă IP ONT anual, până la data de 31 martie, un raport despre gestionarea acesteia, conform modelului prezentat în anexa nr. 7, care conține următoarea informație:

24.1. denumirile/titlurile și numărul materialelor promoționale elaborate;

24.2. numărul acțiunilor și mijloacele de promovare a rutei turistice naționale;

24.3. volumul mijloacelor financiare utilizate de către deținător sau de către alte entități pentru amenajarea, mentenanța și dezvoltarea rutei turistice naționale.

25. IP ONT include rutele turistice naționale aprobate în materialele promoționale de țară, în vederea promovării acestora.

26. Informația despre rutele turistice naționale aprobate poate fi inclusă, cu titlu gratuit, în materialele promoționale editate de către instituțiile statului.

27. La editarea materialelor promoționale se indică, în mod obligatoriu, denumirea rutei turistice naționale aprobate, cu sintagma „Rută turistică națională”.

VI. DISPOZIȚII PRIVIND DREPTUL DE UTILIZARE A RUTELOR TURISTICE NAȚIONALE ȘI MODALITATEA DE DESFIINȚARE A ACESTORA

28. Protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe se asigură în conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

29. În cazul în care deținătorul rutei turistice naționale este altul decât inițiatorul acesteia, relațiile dintre părți privind utilizarea și valorificarea acesteia se reglementează printr-un contract sau acord încheiat între inițiator și deținător. Contractul semnat constituie parte obligatorie a dosarului de aprobare a rutei turistice naționale și este prezentat autorității competente în original.

30. Persoanele fizice pot utiliza ruta turistică națională pentru petrecerea timpului liber.

31. Persoanele înregistrate în calitate de întreprinzător încheie un acord cu deținătorul rutei turistice naționale, în cazul în care includ ruta turistică națională în oferta lor turistică.

32. IP ONT este instituția responsabilă de aprobarea, înregistrarea, promovarea și desființarea rutelor turistice naționale.

33. Desființarea unei rute turistice naționale se poate face de către inițiatorul acesteia, în condițiile în care ruta turistică națională nu poate fi practică din diverse motive, nu prezintă interes turistic sau nu își justifică existența în teren.

34. Documentația pentru desființarea rutei turistice naționale se depune de către inițiatorul rutei turistice naționale la IP ONT și cuprinde:

- 34.1. cererea de radiere a rutei turistice naționale;
- 34.2. copia extrasului ordinului de aprobare;
- 34.3. o descriere a motivelor care stau la baza solicitării de desființare a rutei turistice naționale.

35. Instalarea indicatoarelor de informare turistică se realizează de către deținătorul rutei turistice naționale.

VII. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE INIȚIATORULUI ȘI DEȚINĂTORULUI RUTEI TURISTICE NAȚIONALE

36. Inițiatorul rutei turistice naționale are următoarele drepturi:

- 36.1. de a fi recunoscut și menționat în calitate de inițiator al rutei turistice naționale în actele aprobatoare și în materialele de promovare;
- 36.2. de a asigura accesul persoanelor interesate pe ruta turistică națională;
- 36.3. de a participa, în baza unor parteneriate, la procesul de monitorizare și dezvoltare a rutei turistice naționale aprobate;
- 36.4. de a utiliza în materialele proprii de promovare denumirea oficială și marca rutei turistice naționale;
- 36.5. de a participa la programele și acțiunile de promovare turistică națională și internațională, ce includ ruta turistică națională respectivă;

36.6. de a asigura promovarea rutei turistice naționale pe panouri, hărți, materiale informative, site-uri web;

36.7. de a negocia acorduri cu proprietarii de terenuri sau cu instituțiile publice care traversează ruta turistică națională.

37. Inițiatorul rutei turistice naționale are următoarele obligații:

37.1. de a include mențiunea „Rută turistică națională” în toată informația elaborată de către acesta;

37.2. de a elabora și prezenta documentația necesară în conformitate cu cerințele metodologice stabilite, asigurând veridicitatea și completitudinea informațiilor furnizate;

37.3. de a respecta legislația privind protecția mediului, conservarea patrimoniului cultural și natural, regimul ariilor protejate, precum și normele de siguranță a turiștilor;

37.4. de a monitoriza modul în care este întreținută și exploatată ruta turistică națională;

37.5. de a contribui la promovarea și dezvoltarea rutei turistice naționale prin acțiuni proprii sau parteneriate cu sectorul public și privat.

38. Deținătorul rutei turistice are următoarele drepturi:

38.1. de a asigura accesul persoanelor interesate pe ruta turistică națională;

38.2. de a organiza activitățile necesare pentru funcționarea rutei turistice naționale (infrastructura turistică, semnalizarea, centre de informare, servicii conexe);

38.3. de a utiliza marca și denumirea oficială a rutei turistice naționale în materialele de comunicare și marketing;

38.4. de a include ruta turistică națională în oferte turistice etc;

38.5. de a colabora cu autoritățile publice și cu partenerii;

38.6. de a amplasa indicatoare de informare și orientare turistică;

38.7. de a percepe taxe pentru serviciile prestate pe ruta turistică națională.

39. Deținătorul rutei turistice naționale are următoarele obligații:

39.1. de a întocmi un raport anual despre gestionarea rutei turistice naționale pentru anul precedent;

39.2. de a asigura marcarea și întreținerea rutei turistice naționale;

39.3. de a asigura infrastructura minimă de siguranță (montarea panourilor informative: indicatoare de informare turistică, hărți, reguli de comportament, avertizări; instalarea balustradelor, înlăturarea obstacolelor periculoase etc.);

39.4. de a asigura promovarea rutei turistice naționale pe panouri, hărți, materiale informative, site-uri web etc.;

39.5. de a respecta protecția patrimoniului cultural sau natural, dacă ruta turistică națională include arii protejate sau monumente;

39.6. de a monitoriza și evalua starea rutei turistice naționale.

Anexa nr. 1
la Normele metodologice privind elaborarea
și aprobarea rutelor turistice naționale

**FIȘĂ TEHNICĂ
a rutei turistice naționale**

1. Denumirea rutei turistice naționale _____.
2. Tematica de bază a rutei turistice naționale _____
(cultură, istorie, religie, arheologie, etc.)
3. Scopul rutei turistice naționale _____.
4. Beneficiarii _____
(grupurile-țintă)
5. Lista obiectivelor turistice incluse în ruta turistică națională:
 - 5.1. _____;
 - 5.2. _____;
 - 5.3. _____.
6. Lista localităților de tranzit incluse în ruta turistică națională:
 - 6.1. _____.
 - 6.2. _____.
 - 6.3. _____.
7. Tipul rutei turistice naționale _____
(circulară, liniară, radială, mixtă, itinerantă)
8. Itinerarul rutei turistice naționale (se anexează).
9. Lungimea rutei turistice naționale, _____ km.
10. Distanța (km) dintre obiective și durata estimativă (h și min.) de parcurgere pentru transport :
 - 10.1. _____;
 - 10.2. _____;
 - 10.3. _____.
11. Complexitatea rutei turistice naționale _____
(nivelul de dificultate și relieful)
12. Durata programată a itinerarului turistic _____
(descrierea itinerarului)
13. Durata vizitării recomandată pentru fiecare obiectiv/serviciu inclus în ruta turistică națională (h și min.):
 - 13.1. _____;

13.2. _____ ;
 13.3. _____ .

14. Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei (denumirea, adresa și datele de contact: numărul de telefon, site-ul web oficial, e-mailul unităților de cazare din zonă):

14.1. _____ ;
 14.2. _____ ;
 14.3. _____ .

15. Unitățile de alimentație publică (numărul de telefon, site-ul web oficial, e-mailul unităților de alimentație din zonă):

15.1. _____ ;
 15.2. _____ ;
 15.3. _____ .

16. Unitățile de agrement (denumirea, adresa și datele de contact: numărul de telefon, site-ul web oficial, e-mailul organizatorilor/tipurilor de agrement recomandate):

16.1. _____ ;
 16.2. _____ ;
 16.3. _____ .

17. Locurile de popas amenajate _____ .
(denumirea localității)

18. Centrele de informare turistică _____ .
(denumirea centrului, adresa și datele de contact: numărul de telefon, site-ul web oficial, e-mailul)

19. Vestimentația recomandată _____ .
(tipul de îmbrăcăminte, încălțăminte, echipament special)

20. Transportul recomandat _____ .
(autocar, microbuz, automobil etc.)

21. Inițiatorul rutei turistice naționale _____ .
(denumirea persoanei fizice/juridice, date de contact: numărul de telefon, e-mailul)

22. Deținătorul rutei turistice naționale _____ .
(denumirea persoanei fizice/juridice, date de contact: telefon, e-mail)

Anexa nr. 2
la Normele metodologice privind elaborarea
și aprobarea rutelor turistice naționale

**FIȘĂ TEHNOLOGICĂ
a rutei turistice naționale**

Nr. crt.	Secțiunea rutei turistice naționale	Denumirea obiectivului turistic	Locul staționării transportului	Durata expunerii (h și min.)	Conținutul informației	Indicații organizatorice	Indicații metodice
1.							
2.							

Anexa nr. 3
la Normele metodologice privind elaborarea
și aprobarea rutelor turistice naționale

**PAȘAPORT
al obiectivului turistic**

1. Denumirea rutei turistice naționale _____.
2. Denumirea completă a obiectivului turistic, conform actelor înregistrate oficial
_____.
3. Anul fondării _____.
4. Tipologia _____
(monument, muzeu, rezervație cultural-naturală, arie naturală protejată - parc național,
rezervație a biosferei, științifică, peisagistică, naturală etc.)
5. Adresa obiectivului turistic _____.
6. Distanța (km) de la Chișinău și de la alte centre urbane importante până la
obiectivul turistic _____.
7. Posibilitățile de acces _____
(rutier – de indicat tipul drumului; aerian – de indicat aeroportul;
feroviar – de indicat stația de cale ferată; acvatic)
8. Datele de contact ale persoanei responsabile de acces la obiectiv _____

(numele și prenumele, numărul de telefon, e-mailul)
9. Perioada de funcționare pe parcursul anului și programul de vizitare

(anul întreg/sezonier, orele de program)
10. Taxa de vizitare _____
(„acces liber” sau „acces contra cost”)
11. Fotografii (se indică numărul de fotografii și se anexează) _____.
12. Informația succintă/istorii/legende (maximul – 1 pagină) – se anexează.
13. Surse bibliografice utilizate:
- 13.1. _____;
- 13.2. _____.
14. Data elaborării pașaportului _____
(data, luna, anul)

Anexa nr. 4
la Normele metodologice privind elaborarea
și aprobarea rutelor turistice naționale

**Către Instituția Publică
Oficiul Național al Turismului**

**CERERE
de aprobare a rutei turistice naționale**

Denumirea persoanei fizice/juridice care solicită aprobarea rutei turistice naționale:

Adresa/sediul persoanei fizice/juridice

IDNP sau IDNO (după caz)

(IDNP sau IDNO al persoanei fizice sau juridice)

Genul de activitate

reprezentat de _____
(numele și prenumele, funcția)

numărul de telefon _____ e-mail _____

solicităm aprobarea rutei turistice naționale _____ și
(denumirea rutei)

eliberarea extrasului din ordinul de aprobare a rutei turistice naționale.

La cerere se anexează dosarul rutei, care conține următoarele documente:

1. fișa tehnică a rutei turistice naționale;
2. fișa tehnologică a rutei turistice naționale;
3. pașapoartele obiectivelor turistice incluse în rută turistică națională;
4. textul de control al rutei turistice naționale;
5. textul individual al rutei turistice naționale;
6. avizul privind recomandarea de aprobare a rutei turistice naționale;
7. avizul autorităților de administrare a ariilor naturale protejate de stat și fondului forestier, în cazul în care ruta turistică națională propusă traversează arii naturale protejate sau fâșii forestiere;
8. harta rutei turistice naționale la una dintre scările: 1:50.000, 1:25.000 sau 1:20.000;
9. avizul autorității administrației publice locale în raza căreia se află ruta turistică națională, conform anexei nr. 7;

Solicitantul aprobării rutei _____
(persoana juridică/numele și prenumele – persoana fizică)

Semnătura _____ Data _____

Anexa nr. 5
la Normele metodologice privind elaborarea
și aprobarea rutelor turistice naționale

AVIZ
privind recomandarea de aprobare
a rutei turistice naționale

Asociația profesională/instituția de învățământ/instituția cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural _____

*(denumirea asociației/instituției de învățământ/
instituției cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural)*

a examinat materialele referitoare la ruta turistică națională _____,
(denumirea rutei)

în scopul corespunderii acestora cu prevederile Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale, prezintă următoarele constatări, concluzii și recomandări:

Nr. crt.	Denumirea documentelor	Constatări (note și argumente)
1.	Denumirea și conținutul rutei turistice naționale	<i>Se indică relevanța denumirii și conținutului rutei turistice naționale, conform tematicii și scopului indicat, a criteriilor stabilite la pct. 10 al Normelor metodologice</i>
2.	Fișa tehnică a rutei turistice naționale	<i>Se indică dacă Fișa tehnică corespunde cu cerințele Normelor metodologice de elaborare și aprobare a rutelor turistice naționale</i>
3.	Fișa tehnologică a rutei turistice naționale	<i>Se indică dacă Fișa tehnologică corespunde cu cerințele Normelor metodologice de elaborare și aprobare a rutelor turistice naționale</i>
4.	Obiectivele turistice incluse în ruta turistică națională	<i>Se indică dacă toate obiectivele incluse în ruta turistică națională conțin pașapoarte și dacă este respectată structura pașapoartelor</i>
5.	Fotografiile obiectivelor turistice	<i>Se indică dacă toate obiectivele incluse în ruta turistică națională sunt însoțite de poze și dacă pozele sunt actuale</i>
6.	Textul de control al rutei turistice naționale	<i>Se indică dacă textul de control reflectă în mod veridic informația despre obiectivele din ruta turistică națională</i>
7.	Textul individual al rutei turistice naționale	<i>Se indică dacă textul individual reflectă tematica excursiei</i>

Concluzii:

1. Respectarea criteriilor și a principiilor de elaborare a rutelor turistice naționale _____.

2. Respectarea cerințelor de elaborare a rutelor turistice naționale _____.

Recomandări: _____

_____.

Semnatar _____
(denumirea entității, numele și prenumele, funcția persoanei semnatare)

Anexa nr. 6
la Normele metodologice privind elaborarea
și aprobarea rutelor turistice naționale

AVIZ
nr. _____ din _____
privind amplasarea Rutei turistice naționale „(denumirea rutei)”
pe teritoriul (comunei/orașului/satului) (Numele localității)

În temeiul Legii nr. 352/2006 privind organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, ținând cont de solicitarea înregistrată cu nr. _____ din _____, depusă de către _____,

(numele inițiatorul rutei turistice naționale)

administrația publică locală (numele localității), reprezentată prin (funcția și numele primarului), emite următorul aviz.

Se emite aviz favorabil privind amplasarea rutei turistice naționale „(denumirea rutei turistice naționale)” pe teritoriul administrativ al (comunei/orașului/satului – numele localității), în conformitate cu itinerarul propus. Ruta traversează următoarele sectoare/locații de interes:

– (denumirile obiective, drumurilor, zonelor traversate).

Anexa nr. 7
la Normele metodologice privind elaborarea
și aprobarea rutelor turistice naționale

RAPORT
privind monitorizarea în anul 20__
a rutei turistice naționale

(denumirea rutei turistice naționale, numărul ordinului și data de înregistrare)

1. Denumirile/titlurile și numărul materialelor promoționale elaborate în baza rutei turistice naționale/despre ruta turistică națională:

- 1.1. _____;
1.2. _____;
1.3. _____.

2. Numărul acțiunilor și a mijloacele de promovare a rutei turistice naționale;

- 2.1. _____;
2.2. _____;
2.3. _____;

3. Volumul mijloacelor financiare utilizate de către deținător sau alte entități pentru amenajarea, mentenanța și dezvoltarea rutei turistice naționale.

Deținătorul rutei turistice naționale

(denumirea persoanei juridice/ numele și prenumele fizice)

Semnătura _____

Data _____

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale este elaborat de către Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
La baza elaborării proiectului de Hotărâre de Guvern se regăsește art. 9 alin. 5 ¹ al Legii nr. 352 din 24-11-2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, publicată în Monitorul Oficial nr. 14-17 art. 40 din 02-02-2007 și acțiunea nr. 4 din Planul de acțiuni al Ministerului Culturii pentru anul 2025.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În Republica Moldova există rute turistice care au fost create fără a se ralia la niște principii și criterii speciale pentru a corespunde normelor de calitate și a răspunde necesităților vizitatorilor. Potențialii vizitatori ai obiectivelor turistice, în lipsa informației despre rutele elaborate și despre obiectivele ce pot fi vizitate în cadrul acestor rute, întâmpină anumite dificultăți, fiind lipsiți de posibilitatea de a-și organiza în mod independent călătoriile către anumite destinații turistice. În prezent, nu există niște criterii stabilite în legislație care ar trebui să stea la baza elaborării rutelor turistice naționale, vizitatorii nu au acces la informație despre rute și nici despre utilități. Crearea rutelor turistice naționale, fără a avea o bază legislativă, nu se raliază principiului legalității și sustenabilității, pe de altă parte, nu motivează actorii pieței turistice să creeze produse turistice competitive și de durată. Deseori, majoritatea autorilor prezintă doar schematic conectarea unor obiective turistice, fără a prezenta informație despre acestea, modalitatea de acces, timpul necesar pentru deplasare către un obiectiv sau altul, timpul recomandat pentru vizitarea obiectivelor, programul de activitate și modalitatea de vizitare a obiectivelor, programul excursiei, locurile de popas pentru odihnă sau servirea mesei, alte aspecte absolut necesare pentru organizarea și desfășurarea unei excursii. Art. 9 alin. 5¹ al Legii nr. 352 din 24-11-2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, prevede că, Normele metodologice privind elaborarea rutelor turistice naționale se elaborează de către Ministerul Culturii și se aprobă de către Guvern. De menționat că, un act normativ care să stea la baza elaborării rutelor turistice naționale, lipsește.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul a fost elaborat în vederea facilitării etapelor de elaborare, aprobare, înregistrare, promovare și amenajare a rutelor turistice naționale.

Condițiile care au impus necesitatea elaborării proiectului de act normativ, fiind stabilirea unor cerințe clare pentru înlesnirea creării rutelor turistice naționale competitive, care vor determina valorificarea acestora la cote maxime.

Prin adoptarea și implementarea actului normativ, se dorește impulsivizarea activității turistice ca urmare a promovării obiectivelor turistice, prin intermediul rutelor elaborate și aprobate, astfel se vor pune în valoare obiectivele culturale, de artă, a moștenirii istorice, a patrimoniului cultural. Se știe că, dinamizarea activității turistice stimulează activitatea în alte cca 20 de ramuri conexe: transport, alimentație, servicii culturale și sportive, servicii de agrement, servicii medicale etc., ceea ce va contribui la impulsivizarea activității economice și sociale, dar și la valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului turistic al Republicii Moldova, creând un mediu favorabil pentru dezvoltarea unui produs turistic competitiv și sustenabil.

De asemenea, va contribui la dezvoltarea durabilă a localităților străbătute de rute, la realizarea unui cadru de cooperare între UAT de nivel I și II, deoarece potrivit art. 8 alin. (3) lit. b) al Legii nr. 352 din 24-11-2006, autoritățile administrației publice locale au atribuția să participe la elaborarea rutelor turistice în conformitate cu programele de dezvoltare a turismului, de asemenea, va crește circulația turistică în Republica Moldova, va contribui la promovarea destinațiilor turistice, prin organizarea de evenimente socio-culturale, și nu în ultimul rând, la dezvoltarea relațiilor de colaborare între agenții economici din cadrul unei rute turistice naționale. Dosarul rutei turistice naționale va include:

- 1) fișa tehnică a rutei;
- 2) fișa tehnologică a rutei;
- 3) pașapoartele obiectivelor turistice incluse în rută;
- 4) textul de control al rutei, varianta scurtă – 3-5 pagini, în funcție de mărimea rutei;
- 5) textul individual al rutei, varianta scurtă – 1-2 pagini;
- 6) avizul privind recomandarea de aprobare a rutei turistice, care trebuie să fie semnat de către una dintre entitățile menționate: asociație profesională din domeniul turismului, entitate academică care se ocupă de pregătirea sau formarea continuă a ghizilor de turism, instituție de învățământ superioară, care pregătește cadre în domeniul turismului, instituție cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural, în cazul în care vizează și obiective de patrimoniu;
- 7) avizul autorităților de administrare a ariilor naturale protejate de stat și fondului forestier, în cazul în care ruta propusă traversează arii naturale protejate sau fâșii forestiere;
- 8) harta rutei la una dintre scările: 1:50.000, 1:25.000 sau 1:20.000;
- 9) avizul autorității administrației publice locale pe raza căreia se află ruta turistică națională, conform anexei nr. 7;

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu sunt aplicabile.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public nu a fost analizat, deoarece nu se referă la acțiunile de reformă structurală sau instituțională. Actul normativ propus nu produce efecte asupra funcționalității administrației publice în implementarea politicilor publice și a cadrului normativ.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Implementarea prezentei hotărâri nu implică cheltuieli financiare din contul bugetului de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Aprobarea Normelor metodologice va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat. Activitatea de elaborare a rutelor turistice poartă caracter benevol. Impactul poate varia în funcție de o serie de factori, cum ar fi: tipul de rută, destinație și nivelul de dezvoltare economică a regiunii. De asemenea, vor fi create noi locuri de muncă și va fi diversificată activitatea economică a regiunii, zonele cu un singur motor economic pot iniția să dezvolte turismul ca o sursă suplimentară de venit. Promovarea unei regiuni prin intermediul rutelor turistice, poate atrage noi investitori și poate îmbunătăți percepția publică asupra acesteia.
4.4. Impactul social
Elaborarea Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale vor avea cel mai mare impact din punct de vedere social, deoarece crearea rutelor turistice naționale, va conduce iminent la valorificarea pe scară largă a obiectivelor turistice și a evenimentelor culturale, care, conform Legii nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, constituie baza ofertei turistice. În plus, Republica Moldova fiind un stat multicultural și polietnic, rutele turistice includ informația despre toate grupurile etnice din țară și culturile acestora, contribuind astfel la valorificarea acestora și diversificarea produselor turistice. Elaborarea Normelor metodologice reprezintă o strategie inovatoare și eficientă pentru a conserva și promova bogatul patrimoniu cultural al țării. Prin conectarea unor puncte de interes istoric, arhitectural, natural sau cultural într-un circuit coerent, vor fi generate venituri pentru comunitățile locale și, în același timp, va fi asigurată o mai bună protecție a monumentelor și a peisajelor. De asemenea, va avea un impact semnificativ asupra educației populației, la consolidarea identității naționale, la promovarea valorilor naționale, la dezvoltarea turismului durabil.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Impactul asupra datelor cu caracter personal nu a fost analizat, deoarece nu încalcă drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Impactul asupra echității și egalității de gen nu a fost analizat, deoarece nu are impact asupra discriminării de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Schimbările climatice reprezintă una dintre cele mai mari provocări ale secolului XXI, iar impactul lor se resimte în toate sectoarele, inclusiv în turism. Gazele cu efect de seră și substanțele care afectează stratul de ozon joacă un rol crucial în acest proces, iar modul în care sunt gestionate rutele turistice are implicații directe asupra mediului și asupra viabilității acestei industrii. Crearea de rute turistice, deși poate stimula economia locală și aduce beneficii sociale, are un impact semnificativ asupra resurselor de apă, atât în ceea ce privește cantitatea, cât și calitatea. Acest impact depinde în mare măsură de modul în care sunt planificate și gestionate aceste rute. De asemenea, influențează asupra biodiversității, contribuind la supraexploatarea resurselor naturale (colectarea de plante, vânatul și pescuitul excesiv epuizează resursele naturale și afectează echilibrul ecologic), totodată construcția

noilor obiective turistice, poate duce la distrugerea habitatelor naturale, fragmentând peisajul și reducând suprafețele disponibile pentru plante și animale. Impactul asupra resurselor regenerabile și neregenerabile, defrișările pentru construcția de cabane, drumuri și alte infrastructuri turistice, duce la degradarea calității solului, la pierderea biodiversității și la creșterea riscului de incendii forestiere. Creșterea consumului de apă potabilă pentru turiști și activități turistice, poluează resursele de apă cu deșeuri menajere și chimice. De asemenea, activitatea turistică, duce la creșterea consumului de combustibili fosili pentru transportul turiștilor și pentru funcționarea facilităților turistice. Totodată, construcția de infrastructură turistică duce la exploatarea crescută a mineralelor și la degradarea peisajului și a habitatelor naturale.

Aceste efecte pot fi înlăturate prin planificare și gestionare durabilă, prin educarea turiștilor, construirea de infrastructură ecologică, promovarea activităților turistice care nu perturbă fauna și flora, dezvoltarea ecoturismului, implicarea comunităților locale în procesul de planificare și gestionare a turismului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Prezentul proiect nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul de hotărâre de Guvern a fost expediat spre avizare și consultare publică și avizare repetată Ministerului Mediului, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și spre consultare publică Agenției Naționale pentru Turism Receptor și Intern din Moldova, ANTAI “Pro Turism”, Centrului de Informare și Promovare Turistică.

Ministerul Mediului susține proiectul, doar a propus indicarea expresă a situației în care este necesar avizul administrațiilor gestionare a ariilor protejate de stat și fondului forestier. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale își menține obiecțiilor exprimate prin avizul nr. 21-1804 din 07.04.2025, totodată a propus reformulări de tehnică legislativă. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a propus includerea definițiilor de „statut de obiective turistice” și „loc de popas”, s-a propus excluderea fișei tehnologice, să nu fie obligatorie pentru toți ghizii de turism, totodată s-a propus ajustarea proiectului la cerințele generale privind intrarea în vigoare a actelor normative stabilite de art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor de ordin conceptual, dar recomandă reformularea pct. 3 din proiectul hotărârii. Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală propune de a revedea utilizarea termenelor ”autor” și ”autorul rutei” pe tot textul proiectului, de asemenea propune includerea sintagmei: “Protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe va fi asigurată în conformitate cu Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.” Centrul de Informare și Promovare Turistică susține proiectul prin reformularea definițiilor “textul de control al rutei” și „textul individual al rutei”. Agenția Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova a propus introducerea noțiunii de „titularul dreptului de autor” pentru a corela cu definiția din Legea nr. 230 din 28.07.2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, totodată a propus excluderea conceptului de pașaportizare a obiectivului turistic și excluderea obligativității de raportare de către deținător la Oficiul Național al Turismului, iar ANTAI “Pro Turism” a comunicat lipsă de propuneri.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de act normativ a fost plasat pe paginile <https://particip.gov.md/>,

<https://mc.gov.md/>, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative și Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei juridice și anticorupție, prin transmiterea acestuia către Ministerul Justiției și Centrului Național Anticorupție. Obiecțiile și propunerile au fost acceptate.

CNA - Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Culturii și are drept scop valorificarea pe scară largă a obiectivelor turistice și a evenimentelor culturale. Prin proiect se propune aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale. Nota de fundamentare a proiectului corespunde exigențelor de tehnică legislativă. Se recomandă completarea compartimentului „4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” prin detalierea aspectelor financiare și prezentarea estimărilor bugetare corespunzătoare. Implementarea prevederilor propuse poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general în sensul prevederilor Legii integrității nr. 82/2017.

MJ - Proiectul actului normativ are ca obiect, conform notei de fundamentare, aprobarea unor Norme metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale. Aceste norme stabilesc cerințe și criterii menite să faciliteze etapele de elaborare, aprobare, înregistrare, promovare și amenajare a unor rute turistice naționale competitive, în vederea valorificării obiectivelor turistice și evenimentelor culturale care constituie baza ofertei turistice. Raportat la intenția de reglementare, menționăm faptul că, sub aspectul temeiului juridic, proiectul actului normativ în discuție este elaborat în corespundere cu prevederile art. 9 alin. (51) din Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova nr. 352/2006. La forma actuală a proiectului, menționăm că textul acestuia este susceptibil de îmbunătățiri sub aspectul redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea proiectelor actelor normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul elaborat se încadrează în cadrul normativ în vigoare. Potrivit Legii nr. 352/2006, art. 9 alin. (5²), Oficiul Național al Turismului va aproba rutele turistice naționale.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Prezenta hotărâre va intra în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Oficiul Național al Turismului va asigura implementarea proiectului.

Secretar de stat

Andrei CHISTOL

Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale (număr unic 207/MC/2025)

Participantul la avizare (expertizare) / consultare publică	Conținutul obiecției / propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică		
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Nr. 03-1088 din 09.04.2025	1. Pct.3 din partea dispozitivă a proiectului, face referire la un proiect de act normativ neaprobat și anume Hotărârea Guvernului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 570/2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Instituției Publice Oficiul Național al Turismului, iar nepublicarea actului atrage inexistența acestuia. Astfel, considerăm judicios ajustarea acestui punct la cerințele generale privind intrarea în vigoare a actelor normative stabilite de art. 56 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	Se acceptă
	2. La proiectul Normelor metodologice La pct.2, la noțiuni, considerăm oportun de a defini noțiunea de „traseu turistic”, cu scopul de a aplica corect noțiunile definite în proiect.	Nu se acceptă Proiectul se axează pe elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale, traseul turistic este definit în Legea nr. 352/2006 și nu este necesar de introdus în acest proiect.
	3. La noțiunea „rută turistică liniară,, cuvântul „puncte,, de substituit cu „localități,,.	Se acceptă
	4. Pct.6, subpct.3), considerăm oportun de definit în textul proiectului „statut de obiective turistice”. Obiecție valabilă și pentru „loc de popas” întâlnită pe parcursul textului.	Se acceptă parțial Nu este necesar de introdus în proiect, definiția de “obiectiv turistic” se regăsește în Legea nr. 352/2006.
	5. La pct.8, subpct. 2). Norma prevede că unul dintre principiile respectate la elaborarea rutelor turistice naționale va fi „respectarea normele sanitaro-igienice a turiștilor pe parcursul rutei”. Menționăm că norma în cauză este vagă și nu precizează cum se va aplica de către persoana care va elabora ruta turistică națională.	Se acceptă Dat fiind faptul că, cerințele sanitar – igienice , țin de infrastructură, subpct. 2 va avea următorul conținut: <i>asigurarea respectării condițiilor minime de infrastructură și a facilităților pentru vizitatori;</i>
	6. La pct.9, subpct.1). Norma expusă prin sintagma „autorizate de către serviciile abilitate” prezintă un caracter netransparent și incert, iar pentru asigurarea respectării principiului transparenței actului normativ și predictibilității normelor juridice, consacrat de art. 3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și pentru evitarea unor eventuale	Se acceptă

	aplicări eronate a normei propuse, considerăm necesar înserarea unor prevederi certe și transparente sau excluderea acestei norme. Obiecție valabilă și pentru pct.10, subpct. 18).	
7. Pct.9, subpct. 6). Norma prevede că la includerea facilităților de alimentație, au prioritate unitățile de alimentație publică, autorizate de către serviciile abilitate. În acest sens, menționăm că potrivit art. 14 din Legea cu privire la comerțul interior nr. 231/2010, activitatea de comerț este supusă notificării de către autoritatea administrației publice locale, și nicidecum nu este posibilă activitatea fără notificarea respectivă. Prin urmare, sintagma „autorizate de către serviciile abilitate” se consideră oportun a fi exclusă. Obiecție valabilă și pentru pct.10, subpct.16).	Se acceptă	
8. Pct. 9, subpct.8) În vederea corelării cu art. 14 alin. (1) din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, care stipulează că turoperatorii au obligația „l) să asigure exploatarea durabilă și conservarea patrimoniului turistic, precum și protecția mediului”, se propune ca norma „respectarea cerințelor ecologice stabilite de legislația de mediu pentru protejarea acestora” să fie expusă într-un subpunct separat.	Se acceptă	
9. Pct.11, considerăm oportun de exclus normele referitoare la „fișa tehnologică”. Se prezumă că fișa tehnologică a rutelor turistice ține mai mult de metodologia de organizare a unei excursii, care în cazul excursiei însoțite/dirijate de ghid, este specifică fiecărui ghid în parte și nu ar trebui să fie obligatorie pentru toți ghizii, deoarece îngustează mult libertatea de organizare.	Se acceptă parțial Considerăm oportun ca fișa tehnologică să fie obligatorie, deoarece acest document asigură o organizare profesionistă, sigură și eficientă a activității turistice, crescând calitatea serviciului turistic. Prin standardizarea informațiilor, fișa tehnologică contribuie la oferirea unei experiențe consistente și de calitate pentru toți turiștii care aleg acea rută. Aceasta ajută la evitarea discrepanțelor și la gestionarea așteptărilor clienților. Pct. 11 s-a ajustat.	
10. La pct. 13. Potrivit normei se prevede că „Ruta turistică națională se înregistrează în Sistemul Informațional „Inventarul turismului”. Astfel, se constată că norma contravine art. 9 alin. (3) din Legea nr.352/2006 care stabilește că „Evidența obiectivelor patrimoniului turistic se realizează prin înscrierea acestora în Registrul turismului”.	Se acceptă Menționăm faptul că, în Legea nr. 352/2006 această normă a fost adaptată.	

	11. La pct. 16. Având în vedere că potrivit pct. 14 persoana care solicită aprobarea rutei poate depune cererea de aprobare a rutei la Oficiul Național al Turismului pe suport de hârtie sau în format electronic, în vederea coroborării cu norma în cauză, după sintagma „cu indicarea în scris” se va completa cu cuvintele „sau în format electronic”.	Se acceptă
	12. La pct. 30. Este necesar de a completa la sfârșit cu prevederi care stipulează din contul căror mijloace financiare vor fi instalate indicatoarele de informare turistică.	Se acceptă
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Nr. 21-1804 din 07.04. 2025	1. Potrivit prevederilor art. 3 din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, „rută turistică națională - reprezintă traseu turistic de importanță națională, recunoscut în această calitate conform prevederilor prezentei legi”. În același timp, potrivit prevederilor pct. 2 din proiectul Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale, „rută turistică națională - reprezintă traseu turistic de importanță națională, pe care se desfășoară o călătorie cu indicarea localităților de pe parcurs”, definiție identică cu cea a noțiunii de „rută turistică” prevăzută la art. 3 din Legea nr. 352/2006. Având în vedere cele menționate, se impune uniformizarea noțiunilor, dar și evitarea dublării acestora în actele normative subsecvente Legii nr. 352/2006.	Se acceptă
	2. În conformitate cu art. 9 alin. (5 ²) din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, „Rutele turistice naționale elaborate conform normelor metodologice indicate la alin. (5 ¹) se aprobă de către Agenția de Investiții”. Cu toate acestea, potrivit prevederilor pct. 13 din proiectul Normelor metodologice, aprobarea rutelor date revine Oficiului Național al Turismului, se impune revizuirea proiectului de hotărâre a Guvernului prin excluderea prevederii potrivit căreia Oficiul Național al Turismului aprobă rutele turistice naționale, în vederea respectării cadrului legal existent, până la o eventuală modificare a Legii nr. 352/2006.	Se ia act

	3. Potrivit pct. 23 subpct. 2) din proiectul Normelor metodologice, „Solicitarea de aprobare a unei noi rute nu se acceptă dacă ruta propusă spre aprobare conține mai mult de 50% din numărul obiectivelor turistice ale unei rute deja aprobate”. În continuare, pct. 26 și 27 din proiect prevăd că „Autorul rutei poate înregistra drepturile de autor asupra rutei turistice conform Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe”, iar „Deținătorul rutei turistice, în scopul valorificării acesteia, cere acordul titularului de drepturi asupra utilizării rutei turistice conform Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe”. Dispozițiile sus-menționate generează riscul instituirii unui regim de exclusivitate asupra unor trasee turistice de interes public, în favoarea unui singur agent economic sau a unui grup restrâns, prin atribuirea unor prerogative de natură patrimonială autorului rutei, care devine astfel în măsură să stabilească unilateral condițiile în care alte persoane pot utiliza ruta respectivă. O asemenea abordare contravine conceptului de rută turistică națională, așa cum este definită la art. 3 din Legea nr. 352/2006, respectiv ca fiind un traseu turistic de importanță națională, element care, prin natura sa, presupune un regim de acces liber și nediscriminatoriu în vederea promovării patrimoniului turistic național. Prin urmare, se apreciază că o rută turistică națională – în calitate de traseu de importanță națională, nu poate constitui obiect al dreptului de autor, iar reglementarea posibilității de înregistrare a unor astfel de drepturi generează premisele unui monopol nejustificat în defavoarea altor operatori turistici și în contradicție cu interesul public general. În consecință, se propune excluderea pct. 26 și 27 din proiectul Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale.	Se acceptă
	4. Recomandăm suplinirea normelor din proiectul Normelor metodologice cu prevederi referitoare la: – statutul juridic al rutei turistice naționale; – drepturile și obligațiile deținătorului unei rute turistice aprobate; – condițiile în care persoanele fizice sau juridice care nu sunt deținători ai rutei pot desfășura activitate turistică pe traseul respectiv, cu respectarea principiului accesului liber și echitabil la resursele turistice naționale.	Se acceptă
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova	1. La pct. 2 din Normele metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale, reieșind din faptul că nu este clară utilizarea în contextul dat a cuvintelor „text de autor” se propune excluderea acestora, pentru a evita interpretarea eronată a noțiunii de ”autor” din Legea nr.	Se acceptă

Nr. 608 din 09.04.2025	230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (în continuare – Legea nr. 230/2022).	
	2. Propunem de a revedea utilizarea termenelor ”autor” și ”autorul rutei” pe tot textul proiectului, deoarece potrivit art. 3 din Legea nr. 230/2022 „autor” este persoană fizică/persoane fizice care a/au creat opera, iar ca o operă să fie protejabilă prin dreptul de autor un criteriu necesar este originalitatea.	Se acceptă
	3. Legea nr. 230/2022 reglementează toate aspectele conceptuale și procedurale în materie de drept de autor și drepturi conexe, iar includerea unor norme suplimentare în alte acte normative ar constitui o dublare inutilă a acestora, este oportun de a unifica pct. 26 și 27 din Normele metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale. În acest sens propunem următoarea redacție: “Protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe va fi asigurată în conformitate cu Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.”	Se acceptă
Ministerul Mediului Nr. 13-05/1002 din 10.04.2025	1.La cap. IV, pct. 14, subpct. 8) – excluderea sintagmei „după caz”; La anexa nr. 4, pct. 8) - excluderea sintagmei „după necesitate”; La Nota de fundamentare, cap. 3, pct. 3.1., subpct. 8) - excluderea sintagmei “după caz”;	Se acceptă
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Nr. 2025 PHG 1060	Comunică lipsa de propuneri și obiecții.	Se ia act
Avizare și consultare publică repetată		
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Nr. 10/1 – 2223 din 28.07.2025	Comunică lipsa de propuneri și obiecții.	Se ia act
Ministerul Mediului Nr. 13-05/2102 din 23.07.2025	1. Excluderea sintagmei „după caz” din pct. 14, subpct. 8) a sintagmei „după necesitate” capitolul IV, Anexa nr. 4, pct. 8) precum și a sintagmei „după caz” din pct. 3.1., subpct. 8), capitolul 3 al Notei de fundamentare, este necesară pentru asigurarea clarității și previzibilității reglementării.	Se acceptă

	Formularea actuală permite interpretări diferite asupra obligației de a solicita avizul administrațiilor responsabile de gestionarea ariilor naturale protejate de stat și a fondului forestier. Pentru a elimina orice ambiguitate, se propune indicarea expresă a situației în care este necesar avizul — respectiv, în cazul în care ruta propusă traversează arii naturale protejate sau fond forestier.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Nr. 21-4038 din 25.07.2025	1. La pct.3 din proiectul hotărârii, referitor la momentul intrării în vigoare, evocăm că, din formularea actuală a pct.3, rezultă că actul normativ ar urma să intre în vigoare la data intrării în vigoare a Legii nr.352/2006, ceea ce ar echivala cu aplicarea retroactivă a actului normativ, fapt inadmisibil. Prin urmare, norma propusă urmează a fi adusă în concordanță cu art.56 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	Se acceptă
	2. Parafa de aprobare a acesteia va avea următoarea redacție: „Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ____ /2025”.	Se acceptă
	3. La pct.2 din proiectul Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale, reținem că definițiile noțiunilor „rută turistică națională” și „obiectiv turistic” sunt deja reglementate prin Legea nr.352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova. Astfel, în scopul evitării redundanței și al asigurării coerenței terminologice între actele normative din același domeniu de reglementare, se propune excluderea acestor definiții din proiect.	Se acceptă
	4. Sub aspectul definirii terminologiei utilizate în proiect, atragem atenția asupra faptului că, prevederile cap. VII sunt dedicate exclusiv autorului și deținătorului rutei turistice, însă fără a fi explicată semnificația conceptelor propuse spre reglementare. Se propune completarea proiectului cu dispoziții exprese privind definirea și reglementarea statutului autorului și deținătorului rutei turistice.	Se acceptă Noțiunea de „autorul rutei” a fost exclusă, în locul acesteia, fiind introdusă „inițiatorul rutei turistice”.
	5. Recomandăm a fi operată numerotarea din proiectul Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale, în conformitate cu prevederile art.49 alin.(6) al Legii nr.100/2017.	Se acceptă

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală Nr. 1156 din 04.08.2025	În vederea excluderii oricăror interpretări eronate și confuzii, precum și pentru a asigura claritatea normelor proiectului examinat, se propune de precizat noțiunea „autorul rutei”, ținând cont de obiectul de reglementare al proiectului, drepturile și obligațiile subiecților, limitele stabilite. Reiterăm faptul că Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, reglementează noțiunea de „autor” și anume – ”persoană fizică/persoane fizice care a/au creat opera” în contextul raporturilor juridice ce vizează crearea unei opere (în sensul legii menționate), protecția și transmiterea drepturilor de autor.	Nu se acceptă Noțiunea de „autorul rutei” a fost exclusă, în locul acesteia, fiind introdusă „inițiatorul rutei turistice”.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Nr. 2025 PHG – 2126	Recomandăm reformularea pct. 3 din proiectul Hotărârii, deoarece formularea propusă poate genera ambiguități, întrucât Legea nr. 352/2006 este în vigoare din 2007.	Se acceptă
ANTRIM Nr. 06/08-01 27 iulie 2025	1.Se propune utilizarea noțiunii de „titular al dreptului de autor al rutei” în locul sintagmei generale „autor al rutei”. Conform Legii nr. 230 din 28.07.2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, „titularul dreptului de autor” este persoana fizică sau juridică care a dobândit această calitate prin moștenire, cesiune sau prin alte mijloace legale, inclusiv editorul, pentru drepturile patrimoniale ce i-au fost transferate. Această precizare este esențială într-un context în care rutele pot fi elaborate de o echipă de autori sau în cadrul unor proiecte instituționale, iar dreptul de valorificare publică aparține unei entități distincte de autorul inițial. Prin utilizarea conceptului de „titular al dreptului de autor” se evită interpretările rigide sau greșite privind exercitarea drepturilor asupra rutei, se încurajează transferul legal de drepturi între autor și o organizație (ONG, instituție publică sau entitate privată), și mai ales se elimină necesitatea anexării contractelor de cesiune, care de regulă conțin clauze confidențiale și nu pot fi prezentate public ca parte a unui dosar administrativ. Considerăm că păstrarea obligativității anexării contractului de cesiune (în forma prevăzută la pct. 28 din proiect) introduce un nivel de birocratizare excesiv, inutil și disproporționat față de realitățile sectorului turistic. Recomandare ANTRIM este să fie adoptată formula juridică clarificatoare a „titularului dreptului de autor al rutei”, însoțită de o simplă declarație pe proprie răspundere din partea solicitantului, prin care acesta își asumă calitatea de titular al drepturilor patrimoniale, fără obligația de a anexa contracte de cesiune.	Nu se acceptă Menționăm că nu orice persoană fizică sau juridică care elaborează o rută turistică poate avea statut de titular al dreptului de autor. Subliniem faptul că, autor al unei opere protejată prin dreptul de autor este persoana fizică/persoane fizice care a/au creat opera. Totodată, pentru ca o operă să fie protejabilă prin drept de autor un criteriu necesar este originalitatea.

	2. Conform reglementării reflectate la pct. 24, deținătorii de rute turistice sunt obligați să prezinte Oficiului Național al Turismului, anual, până la data de 31 martie, un raport succint despre gestionarea rutei, conform modelului prezentat în anexa nr. 6 la Normele metodologice. Această cerință nu doar că este inaplicabilă, ci poate deveni o povară administrativă semnificativă pentru micii antreprenori sau ONG-uri, descurajând inițiativa și inovația în dezvoltarea rutelor turistice. În lipsa unor resurse dedicate sau a unor instrumente digitale de urmărire, raportarea nu va fi decât formală, condamnată de titulari și fără valoare reală pentru politicile publice. Recomandăm înlocuirea acestei cerințe cu o prevedere mai realistă, de tip narativ, care să permită raportarea acțiunilor de promovare, actualizări de conținut sau observații din teren. Se pot încuraja metode alternative de evaluare precum sondaje de satisfacție, rapoarte agregate de la agențiile de turism, sau utilizarea tehnologiilor digitale (aplicații, QR-code, check-in online etc.).	Nu se acceptă Este necesar ca deținătorul să prezinte un raport, pentru a cunoaște starea lucrurilor din teren, despre materialele promoționale elaborate, numărul acțiunilor și mijloacele de promovare ale rutei, volumul mijloacelor financiare utilizate de deținător sau alte entități pentru amenajarea, mentenanța și dezvoltarea rutei.
	3. Textul actual menționează că obiectivele incluse în rutele turistice naționale „beneficiază, în mod prioritar” de instalarea indicatoarelor de informare turistică. Formularea este vagă și nu angajează în mod concret Oficiul Național al Turismului în realizarea acestor acțiuni, ceea ce poate duce la lipsa de implementare. Experiența din teren demonstrează că lipsa unei infrastructuri minimale de semnalizare este una dintre cele mai mari bariere în valorizarea rutelor turistice. În lipsa indicatoarelor, turiștii nu pot identifica traseele sau obiectivele, ceea ce afectează direct experiența vizitatorului și scade atractivitatea rutei. Recomandăm transformarea acestui „beneficiu prioritar” într-o obligație clară cu următoarea redacție a prevederii evocate: „Obiectivele turistice incluse în rutele turistice naționale, aprobate conform prevederilor prezentelor Norme metodologice, vor beneficia obligatoriu de instalarea indicatoarelor de informare turistică, sarcină asumată și realizată de către Oficiul Național al Turismului”.	Nu se acceptă Potrivit HG 570/2023, Oficiul Național al Turismului nu are această atribuție. În proiect, această însărcinare este atribuită deținătorului rutei turistice, care administrează ruta, întrucât indicatoarele de informare turistică constituie elemente esențiale ale infrastructurii rutei, iar una dintre obligațiile deținătorului este de a asigura infrastructura minimă de siguranță.

	4. Conceptul de pașaportizare a obiectivelor turistice introduce un nivel suplimentar de birocrație care poate descuraja inițiativele de dezvoltare a rutelor turistice. Procedurile administrative complexe și costisitoare asociate pașaportizării pot îngreuna semnificativ procesul de includere a obiectivelor în rutele turistice, afectând negativ dinamismul și inovarea în sectorul turistic. Impunerea pașaportizării transferă o obligație considerabilă către autorii de rute turistice, care ar trebui să elaboreze și documenteze fiecare obiectiv inclus. Propunem adoptarea acestei modificări pentru a asigura un cadru legislativ mai eficient și favorabil dezvoltării turismului.	Nu se acceptă Elaborarea pașaportului obiectivului turistic nu este o sarcină care implică efort, timp sau resurse financiare.
	5. Pct. 13 din regulament prevede că rutele elaborate se aprobă de către Oficiul Național al Turismului. În această ordine de idei, se propune introducerea unui nou punct suplimentar prin care ONT este desemnată autoritatea responsabilă să evalueze și să aprobe, din oficiu, rutele turistice naționale lansate până la aprobarea regulamentului. După pct. 13 se propune înserarea următoarei prevederi: “Rutele turistice lansate până la elaborarea prezentelor Norme metodologice vor fi evaluate și aprobate de Oficiul Național al Turismului”.	Se acceptă
Centrul de Informare și Promovare în Domeniul Turismului (e-mail- 12 august)	1. Se propune de modificat <i>textul individual al rutei</i> cu următorul conținut: „text de autor, care reprezintă o culegere selectivă a materialului informativ cu referire la tematica excursiei, incluzând elemente de folclor, legende, compoziții, basme, etc., utilizând în relatare o manieră proprie, vizată de un anumit punct de vedere propriu asupra faptelor și evenimentelor cărora le este dedicată excursia.” 2. În conținutul fișei tehnologice de adăugat pct. 2 - Denumirea obiectivului turistic. Se va indica obiectivul turistic despre care relatează ghidul de turism.	Se acceptă parțial S-a exclus „text de autor” la propunerea AGEPI.
ANTAI Pro Turism Moldova (e-mail -29 iulie)	Comunică lipsă de propuneri.	Se ia act
Expertizare		
Centrul Național Anticorupție Nr. 06/2/14604 din 20.08.2025	Se recomandă autorului estimarea cheltuielilor necesare pentru implementarea normelor propuse și completarea notei de fundamentare cu informații și date relevante, însoțite de justificări	Se acceptă

	corespunzătoare. O simplă mențiune generală nu este suficientă, fiind obligatorie prezentarea clară și documentată a impactului financiar al proiectului normativ, în cazul în care acesta există. În cazul în care implementarea proiectului nu va implica cheltuieli suplimentare din bugetul de stat, autorul urmează să efectueze mențiunile corespunzătoare.	
Ministerul Justiției 28.08.2025, nr. 04/1-8627	1. În redactarea actelor normative, timpul prezent este standard și impus de regulile tehnicii legislative, norma de la pct. 3 urmează a fi revizuită în acest sens.	Se acceptă
	2. Pct.1 necesită revizuire, întrucât potrivit normelor de tehnică legislativă, un astfel de punct introductiv trebuie să precizeze explicit obiectul de reglementare, respectiv să prevadă principalele prevederi ale actului pentru destinatarii săi.	Se acceptă
	3. La pct. 2, noțiunea de „titular al dreptului de autor” nu este clar definită în contextul actului normativ. Se consideră necesar să se precizeze că aceasta se referă la persoana fizică sau juridică care a elaborat ruta turistică națională.	Se acceptă
	4. La pct. 4, cuvintele „De prezentele Norme metodologice se vor conduce autoritățile publice” ar fi necesar de reformulat cu „Prezentele norme metodologice sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții în domeniu”, iar cuvintele „înființează rute” de reformulat cu cuvintele „care solicită înregistrarea rutelor”.	Se acceptă
	5. La pct. 6 partea introductivă sugerăm a fi redactată, în felul următor: „În vederea recunoașterii ca rută turistică națională, este obligatorie îndeplinirea următoarelor criterii:”.	Se acceptă
	6. La pct. 9, apreciem că norma nu exprimă clar caracterul imperativ al obligațiilor celor care elaborează rute turistice. Astfel, pentru claritate se sugerează reformularea părții introductive, după cum urmează: „Elaborarea rutelor turistice naționale se realizează cu respectarea următoarelor cerințe obligatorii:”.	Se acceptă

7. La pct. 14, la sbp. 7), termenul „administrațiilor”, utilizat în expresia „avizul administrațiilor gestionare a ariilor naturale protejate de stat și fondului forestier” este imprecis și ar putea genera confuzii, întrucât nu se precizează ce entități sau factori sunt avuți în vedere.	Se acceptă
8. La pct. 14, sbp. 9), expresia „Administrației publice locale” este utilizată eronat și ar trebui substituită cu „autorității administrației publice locale”. Tot aici, semnalăm că prin introducerea anexei nr. 7 înaintea anexei nr. 6 nu se respectă regulile tehnicii legislative, care impun o numerotare consecutivă a anexelor. Suplimentar, la sbp. 9) se face referire la „acordul administrației publice locale”, pe când în anexa nr. 7 se utilizează termenul de „aviz favorabil”, ceea ce creează o lipsă de coerență terminologică. Pentru evitarea interpretărilor contradictorii, se recomandă utilizarea aceluiași termen în ambele locuri.	Se acceptă
9. La pct. 15 dar și la alte asemenea este necesară revizuirea sintagmei „Oficiul Național al Turismului”, în contextul în care la pct. 13 este citată în continuare abrevierea „ONT”.	Se acceptă
10. La pct. 16 se va revedea termenul „solicitantul” în contextul în care la pct. 14 s-a indicat că în continuare se va folosi forma prescurtată „solicitantul aprobării rutei”.	Se acceptă
11. La pct. 17, termenul „calendaristice” propunem a fi exclus, deoarece aceasta este regula generală de calculare a termenelor.	Se acceptă
12. La pct. 18 cuvintele „ordinului de aprobare a rutei” se vor substitui cu cuvântul „ordinului”, conform mențiunii din pct. 17.	Se acceptă
13. La pct. 21, sugerăm substituirea termenului „operează” cu „efectuează”, fiind un termen specific stilului juridic.	Se acceptă

	14. Norma de la pct. 24 privind evaluarea și aprobarea de Oficiul Național al Turismului a rutelor turistice naționale lansate până la elaborarea acestor Norme metodologice nu ar trebui inclusă în textul propriu-zis al Normelor, dar în partea dispozitivă a hotărârii, deoarece poartă un caracter tranzitoriu. Expresia „până la elaborarea prezentelor Norme” este incorectă. Corect este să se indice „până la aprobarea normelor” pentru a reflecta momentul intrării în vigoare și aplicabilitatea acestora. De asemenea, din prevederile pct. 24 nu rezultă clar conform căror criterii sau reglementări se va realiza evaluarea și aprobarea de oficiu.	Se acceptă
	15. Se recomandă excluderea pct. 31, întrucât dispozițiile similare sunt reglementate deja la pct. 17.	Se acceptă
	16. Numerotarea/marcajul normelor în text se va ține cont de prevederea actuală cuprinsă la art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, care stabilește că în vederea interpretării corecte și aplicării comode, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. Suplimentar, de menționat este prevederea art. 54 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 100/2017, potrivit căreia verbele se utilizează la timpul prezent. În acest sens, pentru respectarea stilului normativ, în tot textul proiectului verbele utilizate se vor reda la timpul prezent.	Se acceptă
Notificări		
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală Nr. 1292 din 29.08.2025	1. Pe tot textul proiectului ”Normelor metodologice privind elaborarea și aprobarea rutelor turistice naționale”, în scopul de a nu crea confuzii și de a evita interpretări eronate, este judicios de a analiza suplimentar utilizarea cuvintelor titularul dreptului de autor. Având în vedere faptul că noțiunea ”titular al dreptului de autor” este definită în Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, persoană fizică sau juridică care a dobândit această calitate prin moștenire sau cesiune, în condițiile legii, precum și editorul de opere muzicale și de opere scrise, pentru drepturile patrimoniale care le-au fost transferate în baza unor acorduri individuale și care au dreptul cel puțin la o parte din veniturile provenite din drepturi. Astfel, nu este clară utilizarea acestui termen în contextul proiectului examinat, ținând cont de faptul că nu orice persoană fizică sau juridică care elaborează o rută turistică sau efectuează alte acțiuni prescrise prin proiectul dat, poate avea statutul de titular al dreptului de autor.	Se acceptă

	2. Proiectul examinat nu prevede modalitatea de stabilire a relațiilor dintre persoana fizică/juridică ce realizează ruta turistică națională și deținătorul rutei. Totodată, ținând cont de definiția ”deținătorului rutei turistice”, se propune delimitarea drepturilor și obligațiilor persoanelor responsabile de ruta turistică națională. Respectiv, ținând cont de prevederile sus-menționate, se propune de examinat suplimentar, inclusiv noțiunile și terminologia utilizată.	Se acceptă
--	---	--------------------------

Secretar de stat

Andrei CHISTOL